

Vurdering af hørings svar til Forslag til Spildevandsplan 2022-2032

Gentofte Kommunes Forslag til Spildevandsplan 2022-2032 var i høring fra 4. april til 30. maj, 2022.

Der er i alt modtaget 128 hørings svar. 120 af hørings svarene tilslutter sig hørings svaret fra Fællesrådet for grundejerforeninger i Gentofte Kommune. Der er kommet hørings svar fra:

Københavns Kommune, Område for Miljøbeskyttelse	3
Fællesrådet for grundejerforeninger i Gentofte Kommune samt 120 borgere, der tilslutter sig hørings svaret	4
Danmarks Naturfredningsforening, Gentofte (DN).....	11
Dansk Ornitologisk Forening (DOF)	16
Borgergruppen Bæredygtigt Byliv Jægersborg.....	18
Borger id 841, Charlottenlund.....	19
Borger id 859, Gentofte	20
Borger id 881, Gentofte	21
Borger id 903, Charlottenlund.....	22
Borger id 907, Gentofte.....	24
Borger id 910, Gentofte	26
Borger id 915, Hellerup	28
Borger id 942, Charlottenlund.....	29

I nærværende notat besvares hvert enkelt hørings svar med forvaltningens kommentarer og bemærkninger ligesom det vurderes, om hørings svaret giver anledning til ændringer af Forslag til Spildevandsplan 2022-2032. Til slut i notatet (side 30-31) er der givet en sammenfatning af hvilke ændringer, der foreslås foretaget i planudkastet. Disse er alle af mindre redaktionel karakter.

Borgermøde

Der er afholdt borgermøde i høringsperioden af spildevandsplanen. Borgermødet fandt sted på Rådhuset d. 5. maj kl. 19-21, hvor spildevandsplanen blev præsenteret med særligt fokus på, hvad forslaget om separatkloakering betyder for alle boliger i fremtiden. Efterfølgende var der mulighed for at stille spørgsmål til fagfolk fra Gentofte Kommune og Novafos ved forskellige stande. Borgermødet blev også live-streamet på kommunens Facebook-side.

Præsentationerne fra borgermødet kan findes online her:

[Gentofte Kommunes præsentation fra borgermødet](#)

[Novafos præsentation fra borgermødet](#)

Grønt Råd

Der er afholdt møde med Grønt Råd d. 17. maj, hvor spildevandsplanen blev præsenteret og drøftet med medlemmerne. Grønt Råd er et rådgivende forum for Gentofte Kommune i generelle og principielle spørgsmål, der traditionelt hører under plan-, natur- og miljøområdet, se mere om de deltagende foreninger her: [Grønt Råd - Gentofte Kommune](#)

Møde med Fællesrådet for Grundejerforeninger

Der er afholdt møde mellem Fællesrådet for Grundejerforeninger og Gentofte Kommune, i forlængelse af det afgivne høringssvar. Mødet havde til formål at belyse baggrunden for udarbejdelse af Forslag til Spildevandsplan 2022-2032. På mødet blev en række analyser og undersøgelser præsenteret, og der var drøftelser af en lang række spørgsmål fra de fremmødte repræsentanter fra kommunens Grundejerforeninger.

Københavns Kommune, Område for Miljøbeskyttelse

Overordnede synspunkter

Område for Miljøbeskyttelse, Københavns Kommune noterer sig, at opfyldelse af vandområdeplanernes krav indgår i de fire overordnede mål, som Gentofte Kommunes Spildevandsplan 2022 fokuserer på at håndtere planmæssigt. Område for Miljøbeskyttelse bemærker i den sammenhæng, at det, ud over Gentofte Kommunes egne vandområder, også er vigtigt at vurdere påvirkningen af nedstrøms vandområder fx i Københavns Kommune. Det er i denne sammenhæng vigtigt, at der planlægges nødvendige indsatser og tiltag til at sikre, at opfyldelse af de fastsatte miljømål ikke heller forhindres for nedstrøms vandområder grundet forhold reguleret af Gentofte Kommune.

Område for Miljøbeskyttelse vil desuden gerne opfordre til, at Gentofte og Københavns Kommune koordinerer arbejde og indsats for fælles vandområder og spildevandsanlæg som fx Utterslev Mose, Vilhelmsdalsløbet og Svanemøllen Skybrudstunnel. Område for Miljøbeskyttelse vil herunder gerne i dialog om, hvordan overløb til Søborghusrenden og Nordkanalen kan begrænses frem til Svanemøllen Skybrudstunnel er i funktion.

Svar til overordnede synspunkter

Gentofte Kommune er enig med Københavns Kommune i at prioritere fortsat dialog om koordinering af indsatser for de fælles vandområder og spildevandsanlæg. Den planlagte Svanemøllen Skybrudstunnel er således resultatet af tæt samarbejde og koordinering af den påkrævede fælles indsats, hvor Novafos og HOFOR i tæt samarbejde står for planlægning og fælles fremtidig udførelse af Svanemøllen Skybrudstunnel, som vil fjerne overløbene og dermed forbedre forholdene i Søborghusrenden og Nordkanalen og øvrige vandområder i Gladsaxe og København. Svanemøllen Skybrudstunnel vil endvidere bidrage til at reducere overløb til Øresund ved Vilhelmsdalsløbet.

Gentofte Kommune og Novafos går gerne i dialog med Københavns Kommune angående reduktion af overløb til Søborghusrenden og Nordkanalen. Det vurderes dog umiddelbart at være vanskeligt at reducere overløbene væsentligt før 2030, hvor Svanemøllen Skybrudstunnel er i funktion.

Konkrete bemærkninger til spildevandsplanen og svar:

1. **Bemærkning:** At man ved separatkloakering er opmærksom på risikoen for fejltilslutninger.

Svar: Med opstart af separeringsprojekter vil der være stor fokus på problematikken vedr. fejltilslutninger. Novafos har bl.a. deltaget i en arbejdsgruppe i 7-parts samarbejdet (forum med bl.a. Københavns Kommune) med fokus på reduktion af fejlkoblinger, og det har været meget lærerigt at høre om bl.a. Københavns Kommunes erfaringer, som vi selvfølgelig tager med i planlægningen af de fremtidige separeringsprojekter.

2. **Bemærkning:** At man er opmærksom på samstyring imellem afløbssystemer og renseanlæg, med henblik på at minimere bypass på renseanlæggene.

Svar: Novafos afholder jævnligt møder med BIOFOS, hvor status og planer drøftes. Desuden er afledningen fra Gentofte Kommune mod Renseanlæg Lynetten begrænset af kapaciteten i den afskærende ledning, hvilket forårsager de store overløb fra Skovshoved. På længere sigt vil separeringen i Gentofte Kommune reducere såvel overløb, som belastningen af renseanlægget.

3. **Bemærkning:** At man er opmærksom på, at eventuelle fremtidige ændringer i renseanlægsstrukturen kan have betydning i forhold til kapacitet til håndtering af spildevand og behovet for pumpning af spildevand.

Svar: Se svar herover.

4. **Bemærkning:** At man tager hensyn til recipienternes robusthed og følsomhed ift. hydraulik, oversvømmelsesrisiko, forurening inkl. miljøfarlige stoffer og saltpåvirkning fra separatkloakeret overfladevand mm.

Svar: Dette er alle parametre, der vil blive drøftet og vurderet i forbindelse med udarbejdelse af udledningstilladelser.

5. **Bemærkning:** At afledninger dimensioneres under hensyn til recipienternes tilstand (fra Københavns side er det især hensynet til Søborghusrenden).

Svar: I forbindelse med udledning af separeret regnvand vil recipienternes tilstand blive vurderet. Desuden vil Svanemøllen Skybrudstunnel fungere som vandvej for størstedelen af det fraseparerede regnvand i oplandet til Søborghusrenden.

6. **Bemærkning:** At der tages hensyn til, at de planlagte tiltag ikke negativt vil påvirke rensningseffektiviteten i actiflo-anlægget i Emdrup Sø fx ift. vandmængder, indhold af forurenende stoffer og mulighed for rensning af disse.

Svar: Se svar herover.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

Høringssvaret fra Københavns Kommune giver ikke anledning til ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032.

Fællesrådet for grundejerforeninger i Gentofte Kommune samt 120 borgere, der tilslutter sig høringssvaret

Generelt resumé

Fællesrådet anerkender behovet for at iværksætte afhjælpende foranstaltninger, i en eller anden form for de i høringsmaterialet påpegede problemer med overløb af spildevand. Fællesrådet stiller spørgsmålstegn ved den valgte 100% løsning.

Fællesrådet påpeger, at der er fravær af relevante data i høringsmaterialet, som gør det muligt at vurdere effekten af alternative og/eller reducerede løsninger. Fællesrådet anser høringsmaterialet som utilstrækkeligt til at kunne danne baggrund for en kvalificeret vurdering af oplæggets anvendelighed og proportionalitet mellem investeringens omfang og den opnåede effekt.

Fællesrådet påpeger at konsekvenserne for den enkelte grundejer har et usædvanligt stort og byrdefuldt omfang af såvel økonomisk som praktisk karakter.

Fællesrådet anser det som nødvendigt, med et udbygget beslutningsoplæg, med mindst en besvarelse på de følgende konkrete bemærkninger til problemstillinger.

Svar til generelt resumé

Gentofte Kommune ønsker at undgå overløb og opstuvning med spildevand til terræn. Statens Vandområdeplaner sætter den lovgivningsmæssige ramme for kommunernes arbejde med at nedbringe overløb. I Forslag til Vandområdeplan 2021-2027, som netop har været i høring, er der formuleret konkrete indsatskrav om fjernelse af kommunens overløb til Søborghusrenden/Nordkanalen inden 2027, og det er forventningen, at de efterfølgende Vandområdeplaner kommer til at stille konkrete krav til fjernelse af alle overløb til alle målsatte vandområder, herunder Øresund.

Spildevandsplanens mål tager udgangspunkt i principbeslutningen fra kommunalbestyrelsen, om fuld separering af regn- og spildevand, da det er den eneste løsning, som helt vil fjerne overløb og oversvømmelser indeholdende spildevand. Ifølge de gennemførte analyser, vil det være nødvendigt med separering af op imod 80-90 % af de private grunde, for at afløbssystemet lever op til serviceniveauet om stuvning til terræn maksimalt én gang hvert 10. år for fællessystemet. Fordi den nødvendige procentsats er så høj, vurderer Gentofte Kommune, at det mest hensigtsmæssige er, at alle private grundejere skal separere ud fra et lighedsprincip og med ønsket om helt at afskaffe overløb.

De analyser, som er foretaget og ligger til grund for beslutningen om fuld separering, er ikke en del af høringsmaterialet. Høringsmaterialet består af Forslag til Spildevandsplan 2022-2032, hvor det eksisterende afløbssystem beskrives, samt rammerne for den fremtidige håndtering af regn- og spildevand i kommunen.

Gentofte Kommune er blevet gjort opmærksom på, at Fællesrådet ønsker en uddybende gennemgang af de udførte analyser, som ligger til grund for beslutningen. Der er blevet afholdt 3 møder med Fællesrådet i den forbindelse. Baggrunds- og analysemateriale, der er gennemgået i den forbindelse, er ligeledes gjort tilgængeligt på kommunens [hjemmeside](#), herunder et af Novafos udarbejdet sammenfattende resumé af beslutningsgrundlaget 'Grundlag til Spildevandsplan 2022-2032'.

Gentofte Kommune anerkender, at det kan have økonomiske konsekvenser for den enkelte grundejer at separere afløbssystemet på egen grund. Derfor får alle grundejere et varsel på mindst fem år, så der er tid til at forberede sig og spare op. I henhold til lovgivningen må hverken Gentofte Kommune eller Novafos betale for arbejde på private grunde. Det er den enkelte grundejer, som er ansvarlig for at udskifte og vedligeholde sit kloaksystem på samme måde som fx tag og vinduer. Afløbssystemet i Gentofte Kommune er gammelt og mangler allerede i dag kapacitet, så det skal under alle omstændigheder reoveres og tilpasses til de øgede mængder af regn, som klimaforandringerne medfører.

Konkrete bemærkninger til spildevandsplanen og svar:

1. **Bemærkning:** Hvor stor forventes den samlede investering at blive?

Svar: Det er forventningen, at Novafos' investeringer til reovering og klimatilpasning af det offentlige afløbssystem til fuld separering i Gentofte Kommune samlet set vil koste omkring 7 milliarder kroner.

Der forventes en gennemsnitlig investering på 250 millioner kroner pr. år for at opnå målene i planen – herunder at have et fuldt separeret afløbssystem i 2050. Det er en forøgelse i forhold til investeringsniveauet i tidligere spildevandsplan, som var fastlagt til 100 millioner kroner pr. år indtil 2055. De seneste år har der været investeret 150-200 mio. kr./år. Ændringen i investeringsniveauet er primært begrundet i:

- Ændring af separeringsstrategi – fra vejvandsseparering til fuldt separeret afløbssystem inkl. regnvandsstik til alle borgere.
- Lokal sikring mod oversvømmelser fra skybrud hvor det er samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt, og hvor udgifter kan holdes inden for Novafos' investeringsramme.
- Rensning af regnvand.

I den 10-årige planperiode for Spildevandsplan 2022-2032 er der afsat 2,5 milliarder kroner. Disse investeringer i afløbssystemet finansieres af Novafos ved optagelse af lån, der afdrages over spildevandstaksten. Størstedelen af investeringerne relaterer sig til klimatilpasningsprojekter (etablering af det egentlige transportsystem til regn- og spildevand, etablering af hovedvandveje, tunneler og bassiner samt renseforanstaltninger). Af de 250 mio. kr./år anslås investeringer i klimatilpasningsprojekter til ca. 220 mio. kr./år.

Bygværks- og ledningsrenovering samt øvrige spildevandsprojekter anslås til 10-30 millioner kr. pr. år – dette baseret på erfaringstal fra den tidligere spildevandsplanperiode.

2. **Bemærkning:** Hvor stor en del af den samlede investering finansieres af forsyningsselskabet, og hvor stor en del finansieres af den enkelte grundejer i forbindelse med arbejde på egen grund?

Svar: Det er forventningen, at Novafos' investeringer til renovering og klimatilpasning af det offentlige afløbssystem til fuld separering i Gentofte Kommune samlet set vil koste omkring 7 milliarder kroner. Dertil kommer grundejernes udgifter til separering på egen grund. Denne udgift forventes gennemsnitligt at ligge på omkring 50.000 kr. pr. separeret ejendom og vil samlet beløbe sig til lidt under 1 mia. kr.

Som grundejer har man selv ansvar for at renovere og vedligeholde sit kloaksystem på samme måde som tag, murværk, vinduer osv. Lovgivningen er sådan indrettet, at når en kommune beslutter, at fuld separering er nødvendig i et område, så har grundejerne pligt til at tilslutte sig systemet og betale for arbejdet med tilslutningen.

Politiske partier i Kommunalbestyrelsen arbejder på at påvirke politikerne på Christiansborg til at ændre lovgivningen på området. Synspunktet er, at Novafos bør kunne afholde den samlede udgift til etablering af rørløsninger – også den del, der ligger på de private matrikler – på samme måde som det sker ifm. etablering af fjernvarme. Rigtig mange kommuner har dog allerede nu etableret fuld separering under den gældende lovgivning, og det er ikke til at sige, om det lykkes at ændre lovgivningen eller hvornår en sådan lovgivning i givet fald vil være gældende fra.

3. **Bemærkning:** Hvordan forventes vandafledningsbidraget at blive påvirket? – år for år eller periode for periode frem til den fulde finansiering er på plads?

Svar: Klimatilpasning og renoveringen af afløbssystemer medfører stigninger på spildevandstaksten (vandafledningsbidraget) over en længere årrække, uanset hvor man bor i kommunen. Alle, der er tilsluttet afløbssystemet i Gentofte Kommune, betaler den samme takst, og får de samme stigninger i prisen for en kubikmeter vand, uanset hvornår deres område skal separatkloakeres. Vores analyser viser, at taksterne vil stige, uanset hvordan vi vælger at klimatilpasse og renovere kloakkerne. Det er ikke en løsning at lade stå til.

Investeringer i afløbssystemet finansieres af Novafos A/S ved optagelse af lån, og udgiften lægges på spildevandstaksten. Investeringen indebærer en årlig takststigning på 3,48 kr. pr. m³, hvilket

svarer til 275 kr. pr. år for en gennemsnitsfamilie. Nedenfor er vist udgiften over de næste 10 år pr. gennemsnitsfamilie.

År	Samlet akkumuleret udgift for en gennemsnitsfamilie i kr.
2023	0
2024	0
2025	275
2026	550
2027	825
2028	1.100
2029	1.375
2030	1.650
2031	1.925
2032	2.200

4. **Bemærkning:** Hvordan vil de konkrete regler for optagelse af offentlige lån og/eller opsat betaling af etableringsomkostningerne på egen grund se ud?

Svar: Vi er klar over, at der er en udgift forbundet med at ændre sit kloaksystem. Det er derfor, at alle grundejere vil få et varsel på mindst fem år, så man har tid til at forberede sig og spare op. De første grundejere vil tidligst skulle have separatkloakeret på deres grund i 2028, og de sidste i 2050.

Gældende lovgivning i form af Grundskyldslåneloven giver endvidere mulighed for, at pensionister kan optage lån til kloakudgifter, som er bestemt af kommunen, efter samme regler som gælder for lån til betaling af ejendomsskatter. For at opnå lån skal der være friværdi i ejendommen svarende til lånets størrelse i forhold til den offentlige ejendomsvurdering. Nærmere regler for hvem, der kan opnå lån, og betingelser for lånoptagelse fremgår af Grundskyldslånelovens bestemmelser. Lånet kan søges, når der foreligger et tillæg til spildevandsplanen for det pågældende delopland.

Der forelægges således en særskilt sag for Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i august 2022 med indstilling om at pensionister, som har mulighed for at optage lån i deres ejendom, gives mulighed for at optage lån efter samme regler som indefrysning af ejendomsskatterne.

5. **Bemærkning:** Er det korrekt antaget, at serviceniveauet i Gentofte Kommune er, at overløb aldrig må forekomme?

Svar: Serviceniveauet siger ikke noget om, hvor ofte overløb forekommer. Ved serviceniveau forstås en angivelse af, hvor ofte vand fra henholdsvis regnvandssystemer og fællessystemer i gennemsnit må forekomme på terræn i mængder, der forvolder skade. Dvs. hvor ofte, der forekommer lokale oversvømmelser med opblandet spildevand og regnvand.

Serviceniveauet i Gentofte Kommune svarer til det, der anbefales på landsplan af Spildevandskomiteen ud fra en samfundsøkonomisk betragtning. Serviceniveauet angiver, at borgerne maksimalt må opleve, at der forekommer en lokal oversvømmelse med regnvand én gang hvert 5. år og en oversvømmelse med opblandet spildevand én gang hvert 10. år.

Beslutningen om at dimensionere det separate regnvandssystem til opstuvning til terræn maksimalt hvert 5. år følger af en analyse foretaget i 2019.

Novafos har fået udarbejdet en metode til at fastlægge det optimale serviceniveau for regnvand på terræn ud fra et samfundsøkonomisk perspektiv, og denne metode er anvendt på Kildeskovsrendens Opland, som er repræsentativ for oplandene i kommunen. For fire scenarier er der udført hydrauliske beregninger og omkostninger til anlæg, drift og reinvesteringer er estimeret, ligesom der er udført en risikokortlægning af oplandet. Analysen viste, at det optimale serviceniveau findes ved en 8-års regnhændelse i 2117.

I henhold til ny klimalov skal der påvises en positiv cost-benefit-analyse (CBA), for at serviceniveauet for afløbssystemet kan hæves til mere end minimumsniveauet i Skrift 27, som er opstuvning til terræn maksimalt én gang hvert 5. år.

Beregningerne viste tillige, at den største nettonutidsværdi forekommer for en 5-års hændelse. Det betyder, at Novafos ikke kan etablere et afløbssystem med et højere serviceniveau, og derfor er det besluttet at dimensionere det separate regnvandssystem til opstuvning til terræn maksimalt hvert 5. år i hele kommunen.

Resultaterne af analysen – hovedsageligt beregningen af optimum – understreger og efterviser, at serviceniveauerne fastlagt i Skrift 27 er en god investering, og ved at sikre til disse niveauer reduceres skaderne væsentligt.

Efter de senere års offentlige debat om overløb, er det et politisk ønske, at der i fremtiden aldrig forekommer overløb.

Overløb med opblandet spildevand og regnvand forekommer aldrig de steder, hvor der er separatkloakeret – dvs. hvor regnvand og spildevand er adskilt. De steder sker der kun udledning af regnvand, mens alt spildevandet ledes til renseanlæggene.

De steder hvor regn- og spildevand løber i samme ledning, er der risiko for overløb, når det regner mere, end hvad afløbssystemet kan rumme. I de tilfælde er der mulighed for, at det opblandede spildevand ledes ud til Øresund og andre natur- og vandområder via overløbene, som er en slags ventiler, der sikrer, at spildevandet ikke stuver op i folks kældre eller opstaves i terrænmæssigt lave områder. Der forekommer således kun overløb fra fællessystemer.

6. **Bemærkning:** Hvad vil serviceniveauet være såfremt der alene foretages en separering på arealer ejet af Gentofte Kommune samt andre offentlige arealer, herunder Gentofte Hospital?

Svar: For at leve op til serviceniveauet om at der maksimalt må forekomme skadevoldende oversvømmelser indeholdende spildevand hvert 10. år, skal der fjernes op imod 80-90 % af regnvandet fra det nuværende afløbssystem. Regnvandet fra veje, offentlige og statslige arealer udgør omkring 55 % af regnvandet. Det er således ikke tilstrækkeligt til, at serviceniveauet er opfyldt.

Novafos har pligt til at leve op til serviceniveauet med, at oversvømmelser maksimalt må forekomme hvert 5. år med regnvand og hvert 10. år med spildevand.

7. **Bemærkning:** Hvad er serviceniveauet konkret i de øvrige kommuner i Novafos område?

Svar: Otte af ni kommuner i Novafos' område har samme serviceniveau. I Allerød Kommune må der maksimalt komme oversvømmelser med regnvand hvert 10. år mod hvert 5. år i de øvrige kommuner. Dvs. Allerød investerer i et større regnvandssystem end de øvrige kommuner. I Danmark er det fastsat, at der maksimalt må forekomme oversvømmelser med regnvand hvert 5. år og hvert 10. år med spildevand. I Gentofte Kommune er serviceniveauet således det lavest mulige.

Hvis samfundsøkonomiske beregninger viser, at det er hensigtsmæssigt, må serviceniveauet sættes højere, men størstedelen af landets kommuner opererer med det samme serviceniveau som Gentofte Kommune.

8. **Bemærkning:** Hvad er serviceniveauet konkret i Københavns Kommune?

Svar: Københavns Kommune opererer med det samme serviceniveau for afløbssystemet som Gentofte Kommune, og de fleste andre kommuner i Novafos' område.

9. **Bemærkning:** Hvor stor spredning er der i serviceniveauet i samtlige kommuner i Danmark?

Svar: Stort set alle kommuner kører med mindstekravet på serviceniveau på hvert 5./ 10. år. Enkelte kommuner har valgt et højere serviceniveau.

10. **Bemærkning:** Data hhv. beskrivelser synes således at mangle på følgende områder: Det nuværende omfang af overløb udtrykt i "sværhedsgrad" – antal overløb pr. tidsenhed udtrykt på meningsfuld og sammenlignelig måde (ikke alle overløb kan være lige alvorlige)

Svar: I [Spildevandsplan 2022-2032 Bilag 2](#) ses, hvor mange overløb der på et gennemsnitligt år forekommer på de forskellige lokaliteter. Det er også angivet hvor store vandmængder, der ledes ud hvert år, fra de forskellige lokaliteter.

11. **Bemærkning:** Data hhv. beskrivelser synes således at mangle på følgende områder: Forventet reduktion i antal overløb udtrykt i "sværhedsgrad" i forbindelse med etableringen af de enkelte faser i spildevandsplanen

Svar: I forhold til de overløb der forekommer i dag, hvor vejvandssepareringen i en del af Hellerup er medtaget, vil der ske følgende reduktion i de årlige overløbsmængder i forbindelse med separeringen i Gentofte Kommune:

	Årlig mængde	Reduktion
Overløb nu, status (2022)	1.880.000 m ³	
Etape 3 i Hellerup separeret (2026)	1.820.000 m ³	3 %
Svanemøllen Skybrudstunnel etableret (2030)	1.520.000 m ³	19 %
Kildeskovsrenden separeret (2036)	712.000 m ³	62 %
Skovshoved, Enghaverenden, Søborghusrenden og Hellerup separeret (2050)	0	100 %

12. **Bemærkning:** Data hhv. beskrivelser synes således at mangle på følgende områder: Forventet investering for de enkelte faser i spildevandsplanen

Svar: Der vil blive investeret omkring 250 mio. kr. årligt.

13. **Bemærkning:** Det er af afgørende betydning, at grundejere, der er eller vil komme i situationer med enkeltstående meget dyre afløb, allerede i forbindelse med den politiske vedtagelse af spildevandsplanen kender præmisserne for at kunne opnå dispensation

Svar: Som udgangspunkt vil der ikke blive dispenseret for, at man skal adskille regn- og spildevand på sin grund. Det skyldes, at for mange dispensationer vil umuliggøre en reel regnvandsseparering, og vil medføre at serviceniveauet ikke kan overholdes. Bl.a. vil de renseløsninger, der skal rense regnvandet inden udledning til Øresund og andre vandområder ikke kunne håndtere iblandet spildevand.

Der kan dog være enkelte tilfælde, hvor de lokale forhold gør separeringen på privat grund uforholdsmæssig teknisk kompliceret eller teknisk ikke gennemførlig. I disse tilfælde kan kommunen vurdere, at det ikke er proportionalt at forpligte grundejeren til hel eller delvis separering på egen grund.

Der vil forud for vedtagelsen af tillæg til Spildevandsplanen indeholdende de første deloplandsplaner blive udarbejdet et administrationsgrundlag, hvor det beskrives mere konkret, hvordan forvaltningen administrerer regler, retningslinjer og vilkår, herunder muligheder for evt. hel eller delvis fritagelse for separering. Administrationsgrundlaget forventes politisk forelagt i efteråret 2022.

14. **Bemærkning:** Det er ønskeligt, at der etableres procedurer, der sikrer, at potentielle grundejere på et så tidligt tidspunkt som muligt kan få et bindende tilsagn om, at dispensation i en konkret situation kan opnås

Svar: Som udgangspunkt vil der ikke blive dispenseret for, at man skal adskille regn- og spildevand på sin grund. Det skyldes, at for mange dispensationer vil umuliggøre en reel regnvandsseparering, og vil medføre at serviceniveauet ikke kan overholdes.

Der kan dog være enkelte tilfælde, hvor de lokale forhold gør separeringen på privat grund uforholdsmæssig teknisk kompliceret eller teknisk ikke gennemførlig. I disse tilfælde kan kommunen vurdere, at det ikke er proportionalt at forpligte grundejeren til hel eller delvis separering på egen grund.

Der vil forud for vedtagelsen af tillæg til Spildevandsplanen med de første deloplandsplaner blive udarbejdet et administrationsgrundlag, hvor det beskrives mere konkret, hvordan forvaltningen administrerer regler, retningslinjer og vilkår, herunder muligheder for evt. hel eller delvis fritagelse for separering. Administrationsgrundlaget forventes politisk forelagt i efteråret 2022.

Under udarbejdelsen af tillæg til spildevandsplanen for deloplandene vil Novafos desuden klarlægge, hvordan ledningerne skal føres og anlægges i de enkelte områder. Derfor vil det ofte først være efter vedtagelsen af et tillæg til spildevandsplanen med en deloplandsplan, der omfatter ens egen adresse, at man ud fra en konkret vurdering kan få endeligt svar på de konkrete muligheder. Det vil således ikke være muligt at få fritagelse eksempelvis 10 år før ejendommen potentielt skal separeres.

Den enkelte grundejer vil have minimum 5 år fra vedtagelse af et tillæg til Spildevandsplanen for det relevante delopland, til regnvand og spildevand skal være separeret på egen grund.

15. **Bemærkning:** Hvor kan den enkelte grundejer konkret henvende sig for at få tilvejebragt det nødvendige overblik? Det forudsættes, at denne vejledning kan ydes af kommunen uden vederlag, eventuelt ved et beskedent gebyr.

Svar: Den enkelte grundejer kan til enhver tid henvende sig til Gentofte Kommune og Novafos, som vil hjælpe og vejlede grundejerne i processen. Dette koster ikke noget. Borgere og andre interessenter inddrages yderligere, når Novafos begynder arbejdet med at planlægge, hvordan de enkelte områder skal separatkloakeres. Dialogen med grundejere, brugere og andre interessenter skal både sikre, at Novafos får indarbejdet den lokale viden i planlægningen, og at borgerne bliver hjulpet godt i gang med at planlægge separatkloakeringen på egen grund. Borgerdialogen vil strække sig over flere år og kan bestå af bl.a. vejrmøder og evt. café møder og workshops. Når selve anlægsarbejdet går i gang, vil Novafos også have stort fokus på information og dialog for at sikre, at borgerne kommer så godt igennem anlægsarbejdet som muligt.

Resume af møde med Fællesrådet for Grundejerforeninger

Der er afholdt møde mellem Fællesrådet for Grundejerforeninger og Gentofte Kommune, i forlængelse af det afgivne høringssvar. Mødet havde til formål at belyse baggrunden for udarbejdelse af Forslag til Spildevandsplan 2022-2032. På mødet blev en række analyser og undersøgelser præsenteret, og der var drøftelser af en lang række spørgsmål fra de fremmødte repræsentanter fra kommunens Grundejerforeninger.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

På baggrund af Høringssvaret fra Fællesrådet for Grundejerforeninger har Gentofte tilføjet yderligere information på Gentofte Kommunes hjemmeside "[Fremtidens afløbssystem](#)". Novafos har desuden udarbejdet et resumé af beslutningsgrundlag for fuld separering 'Grundlag til Spildevandsplan 2022-2032', der beskriver grundlaget for strategien om fuld separering og findes på [høringssiden](#).

Høringssvaret giver ikke anledninger til ændringer i Forslag til Spildevandsplan 2022-2032.

Danmarks Naturfredningsforening, Gentofte (DN)

Overordnede synspunkter:

Danmarks Naturfredningsforening har med interesse læst Gentofte Kommunes spildevandsplan 2022-2032, der efter vores vurdering giver en god pædagogisk indsigt i de kommende års planlagte initiativer på regn- og spildevandsområdet i Gentofte Kommune.

Gentoftes spildevandsplan 2022-2032 har især fokus på et helt nyt afløbssystem med en omfattende plan for separering af regnvand frem mod 2050.

Danmarks Naturfredningsforening støtter planen om fuld separering af regn- og spildevand. Men det er efter Danmarks Naturfredningsforenings vurdering ikke miljømæssigt forsvarligt, at spildevandsplanen kun indeholder en reduktion på 20-25 pct. i det samlede årlige overløb med regnvandsopblandet spildevand frem mod 2032.

Regnvand fra veje, p-pladser, tage m.v. indeholder næringsstoffer, tungmetaller, bakterier og miljøfremmede stoffer, der er skadelige for kommunens vandløb, søer og Øresund. Ifølge Miljøbeskyttelseslovens § 3 skal udledning af forurenende stoffer begrænses ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik inden udledning til vandområderne.

Danmarks Naturfredningsforening vurderer, at det er muligt for Gentofte Kommune at gennemføre en mere effektiv indsats frem mod 2032, dels for at reducere den samlede mængde overløb, dels for at rense regnvandet inden udledning til vandområderne.

Statens vandområdeplaner 2021-2027 skal sikre en god økologisk tilstand for smådyr, fisk, vandplanter og alger og en god kemisk tilstand af vandet. Vandområdeplanerne omfatter bl.a. Gentofte Sø, Gentofterenden, Søborghusrenden, Nordkanalen og Øresund.

Gentofte kommunes spildevandsplan skal således sikre, at kommunen opfylder vandområdeplanernes krav om god økologisk tilstand inden 2027. Spildevandsplanen skal sikre, at regn- og spildevand afledes miljø- og sundhedsmæssigt forsvarligt, herunder sikre kvaliteten af badevandet i Øresund.

EU Kommissionen har klart tilkendegivet, at vandrammedirektivets undtagelsesbestemmelser efter 2027 kun kan tages i brug ved naturgivne forhold. Det betyder efter Danmarks Naturfredningsforenings vurdering, at alle nødvendige tiltag for opnåelse af god økologisk tilstand skal være besluttet og iværksat senest 2027.

Ca. 60 gange årligt medfører voldsom regn overløb fra Gentoftes afløbssystem i Øresund. Dertil kommer overløb til kommunens vandløb og søer. Samlet set er der årligt tale om ca. 1,8 mio. m³ overløb til Øresund og 40-50.000 m³ overløb til kommunens vandløb og søer.

Svar til overordnede synspunkter:

Gentofte Kommune noterer DN's anerkendelse af behovet for at gennemføre en fuld separering af afløbssystemer for at leve op til det anbefalede serviceniveau og forhindre overløb til Øresund og til kommunens naturområder, herunder til Gentofte Sø, Gentofterenden, Søborghusrenden, Nordkanalen og Øresund.

Separeringsprojektet er et meget stort og omfattende infrastrukturprojekt til en samlet pris på ca. 7 mia. kr., hvilket stiller store krav til grundige analyser og planlægning. Samtidig er der tale om sammenhængende afløbssystemer, hvor hovedvandvejene (tunneler, bassiner m.m.) først skal på plads, før regnvandet kan ledes til centrale eller decentrale renseløsninger og videre til recipienterne.

Et sådant projekt kan derfor ikke anlægges på én gang, men må anlægges i etaper, så det sikres, at systemet fungerer optimalt, også i anlægsperioden. Den i Forslag til Spildevandsplan 2022-2032 anførte rækkefølgeplan vurderes at være meget ambitiøs, og både Novafos og Gentofte Kommune arbejder målrettet og med langsigtet planlægning for at sikre, at rækkefølgeplanen holder og evt. optimeres, hvor den kan. Parallelt med udrulning af separeringsprojektet vil kommunen til stadighed sammen med Novafos afsøge muligheder for at etablere konkrete klimatilpasningsprojekter, som yderligere kan fremskynde arbejdet mod målopfyldelse af vandområderne og som ikke nødvendigvis behøver at følge rækkefølgeplanen.

Gentofte Kommune har sendt forslag til Spildevandsplan 2022-2032 i høring med det udgangspunkt, at spildevandsplanen anviser den bedst mulige vej til opnåelse af de forventede indsatskrav i de endnu ikke vedtagne Vandområdeplaner 2021-2027 samt de efterfølgende krav der må komme i fremtidige Vandområdeplaner efter 2027. Med Spildevandsplan 2022-2032 er derfor sat den nødvendige ramme og

beslutning om en ny afløbsstrategi, som skal sikre kommunens arbejde mod målopfyldelsen om god økologisk tilstand for de målsatte vandområder. Når strategien om fuld separering i Spildevandsplan 2022-2032 er fuldt implementeret i hele kommunen, vil der ikke længere ske overløb med spildevandsopblandet regnvand til natur- og vandområder, hvilket vil bidrage positivt til målopfyldelsen for alle vandområder i Gentofte.

Konkrete bemærkninger til spildevandsplanen og den ledsagende miljørapport (miljøvurdering) og svar:

I Miljørapport for Gentofte Kommunes Spildevandsplan 2022 - 2032 (Rambøll, april 2022) afsnit 6.1.1. "Eksisterende forhold og miljøstatus" er tilstanden i kommunens vandløb, søer og Øresund beskrevet:

- Gentofte Sø har dårlig økologisk tilstand og ikke god kemisk tilstand. Der er ikke fastsat indsatser til at opnå god økologisk tilstand.
- Gentofterenden har ringe økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand. Det forventes at opnå god økologisk tilstand efter stop for udledning af regnvand.
- Søborghusrenden/Nordkanalen har dårlig økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand. Det forventes at opnå god økologisk tilstand efter stop for udledning af regnvand.
- Øresund har moderat økologisk tilstand og ukendt kemisk tilstand. Der er ikke fastsat indsatser til at opnå god økologisk tilstand.
- Grundvand i kommunen har både god og ringe vandkvalitet og kemisk tilstand (pesticider). Der er ikke fastsat indsatser til at opnå god økologisk tilstand.

1. **Bemærkning:** Danmarks Naturfredningsforeningen finder det utilfredsstillende, at Gentofte kommune ikke lever op til vandområdeplanernes krav om at igangsætte indsatser inden 2027, der markant reducerer det samlede overløb med regnvandsopblandet spildevand.

Svar: Med Spildevandsplan 2022-2032 har Gentofte Kommune netop igangsat en meget ambitiøs indsats med fuld separering af regnvand og spildevand i hele kommunen med henblik på at reducere det samlede overløb med regnopblandet spildevand til vandområderne i Gentofte Kommune.

I statens forslag til Vandområdeplaner 2021-2027, der har været i høring frem til 22. juni 2022, er der specifikt fastsat indsatskrav til reduktion af overløb ved Søborghusrenden/Nordkanalen inden 2027. Som det er beskrevet i Spildevandsplan 2022-2032 vil etablering af Svanemøllen Skybrudstunnel, som det førstkommande 'hovedvandvejs projekt', der er sat i gang, betyde, at overløb til Søborghusrenden/Nordkanalen bliver fjernet og i stedet ledt til tunnelen. Tunnelen vil fungere som bassinledning for opmagasinering af overløbsvandet fra fællessystemet i oplandet, og vandet ledes efterfølgende til Renseanlæg Lynetten, når det ikke regner længere. På sigt når oplandet er fuldt separeret skal Svanemøllen Skybrudstunnel anvendes alene til transport af regnvand. Svanemøllen Skybrudstunnel forventes færdigetableret i 2030. Gentofte Kommune har i høringssvar til Forslag til Vandområdeplan 2021-2027 til Miljøstyrelsen i juni 2022 redegjort for, at der med Svanemøllen Skybrudstunnel foreligger en plan for fjernelse af overløbene, men at tunnelprojektet er så stort et anlægsprojekt, som ikke kan nås inden 2027. Således har kommunen bedt om fristforlængelse for indsatskrav til år 2030.

Staten har ikke i Forslag til Vandområdeplan 2021-2017 specifikt fastsat indsatskrav for de øvrige vandområder. For Gentofte Sø, Øresund og grundvandet har staten forlænget fristen for målopfyldelse om god økologisk tilstand til efter 2027. Kommunen har i forbindelse med høring af vandområdeplanerne her i foråret 2022 været i dialog med Miljøstyrelsen om fremtidige indsatskrav, og Miljøstyrelsen forventer, at der frem mod 2024-2025 vil foreligge ny viden samt et virkemiddelkatalog for kommunale indsatser og redskaber.

Uagtet om staten har fastlagt indsatskrav eller ej arbejder kommunen målrettet mod at forbedre tilstanden af alle udpegede vandområder. Udmøntning af Spildevandsplan 2022-2032 og etablering af fuld separering og gradvis fjernelse af overløb vurderes at være den bedst mulige vej at gå for at forbedre miljøtilstanden i alle vandområderne og opnå god økologisk tilstand.

Separatkloakeringsprojektet er dog et meget stort anlægsprojekt, og der er tale om meget store anlægsinvesteringer, som det ikke hverken finansieringsmæssigt eller praktisk er muligt at gennemføre i sin helhed inden 2027. Novafos har afsøgt mulighederne for alternativer til at nedbringe overløb jf. rapporten '[vurdering af løsningsmuligheder til reduktion af overløb](#)', hvilket i givet fald kunne være bassinløsninger, men også disse tager lang tid at etablere, ligesom det er meget udfordrende at finde plads til de påkrævede store bassinvolumener.

Kommunen vil have fokus på parallelt med separeringsprojektet sammen med Novafos at afsøge muligheder for at etablere konkrete klimatilpasningsprojekter som yderligere kan fremskynde arbejdet mod målopfyldelse af vandområderne og som ikke nødvendigvis behøver at følge rækkefølgeplanen. I givet fald vil et sådant projekt blive beskrevet i tillæg til spildevandsplanen samt fremgå på spildevandsplanens løbende liste under 'Aktuelle projekter'.

Nedenfor følger kommunens overvejelser hvad angår indsatser for de nævnte vandområder:

Gentofte Sø:

Når strategien om fuld separering i Spildevandsplan 2022-2032 er fuldt implementeret i Enghaverendens opland, vil der ikke længere ske overløb med spildevandsopblandet regnvand til Gentofte Sø. Separeringen af Enghaverendens opland forventes udført fra 2028-2043. Gentofte Kommune er i dialog med Novafos i forhold til at afsøge muligheder for yderligere tiltag med henblik på en tidligere begrænsning af overløb med spildevandsopblandet regnvand specifikt til Gentofte Sø.

Statens Forslag til vandområdeplaner 2021-2027 indeholder ikke specifikke indsatskrav til opnåelse af målopfyldelse for Gentofte Sø, hvilket Gentofte Kommune i forbindelse med høringen derfor har efterspurgt hos Miljøstyrelsen. Gentofte Kommune forventer således tæt dialog med Miljøstyrelsen såvel som Region Hovedstaden om hvilke typer indsatser, der skal til i arbejdet mod målopfyldelse for Gentofte Sø.

Gentofterenden:

Med klimatilpasningen af Gentofterenden i perioden 2017-2019 er der sket betragtelige ændringer i vandløbets fysiske forhold med henblik på forbedring af vandmiljøet og naturtilstanden samtidig med, at vandløbet skal kunne rumme mere regnvand. Først nu skal vandløbets tilstand indfinde sig ift. flora og fauna, men det vurderes, at arbejdet mod målopfyldelse er godt på vej med det udførte klimatilpasningsprojekt.

Når strategien om fuld separering i Spildevandsplan 2022-2032 er fuldt implementeret i hele kommunen, vil der ikke længere ske overløb med spildevandsopblandet regnvand til Gentofterenden. Separeringen af Søborghusrendens opland, som er det opland der har overløb til

Gentofterenden, forventes gennemført i perioden 2040-2048. Gentofte Kommune er i dialog med Novafos i forhold til at afsøge muligheder for yderligere tiltag med henblik på en tidligere begrænsning af overløb med spildevandsopblandet regnvand til Gentofterenden i forlængelse af etableringen af Svanemøllen Skybrudstunnel.

Søborghusrenden/Nordkanalen:

Som nævnt ovenfor er der i Forslag til Vandområdeplan 2021-2027 indsatskrav for de tre resterende overløbsbygværker.

I forbindelse med etableringen af Svanemøllen Skybrudstunnel vil overløbene fra de tre resterende overløbsbygværker ikke længere ske til Søborghusrenden/Nordkanalen, men til den nye tunnel. Det er ligeledes Gentofte Kommunes forventning, at god økologisk tilstand kan opnås, når overløbene med spildevandsopblandet regnvand ophører.

Øresund:

Med udmøntning af Spildevandsplan 2022-2032 vil der ske gradvis reduktion af Gentofte Kommunes overløb til Øresund, som vil være en afgørende indsats for at opnå målopfyldelse og for at opnå en god badevandskvalitet.

Grundvand:

Målopfyldelse i forhold til grundvandet er ikke direkte omfattet af Spildevandsplan 2022-2032. Gentofte Kommune og Novafos monitorerer løbende på grundvandet for forurenende stoffer efter drikkevandsbekendtgørelsen og iværksætter indsatser for beskyttelse af grundvandet i tråd med krav og lovgivning fra staten. Der henvises i stedet til kommunens Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse.

2. **Bemærkning:** Danmarks Naturfredningsforeninger ser frem til en præsentation af Gentofte Kommunes planer om konkrete blå-grønne multifunktionelle løsninger, der sikrer færre overløb uden negative konsekvenser for natur og miljø inden 2027.

Danmarks Naturfredningsforeninger ser ligeledes frem til en præsentation af Gentofte Kommunes konkrete indsatser for rensning af regnvand (med bedst tilgængelig teknik) inden 2027.

Svar: Med blandt andet pilotprojektet 'Klimatilpasning af Mosegårds kvarteret' har Gentofte Kommune og Novafos gjort sig erfaringer med en række konkrete løsninger til at håndtere regnvand på overfladen, og hvordan løsningerne på samme tid bidrager til øget biodiversitet og øger områdets rekreative egenskaber. De specifikke løsninger i de enkelte oplande vil blive konkretiseret og forelagt efterhånden som arbejdet med de enkelte deloplandsplaner går i gang.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

Spildevandsplan 2022-2032 forhindrer ikke, at der kan laves yderligere klimatilpasningsprojekter uden for rækkefølgeplanen, hvis indsatskravene i Vandområdeplan 2021-2027 nødvendiggør dette. Gentofte Kommune og Novafos A/S er i dialog om mulighederne for sådanne projekter.

Høringsvaret fra Danmark Naturfredningsforening giver anledning til to mindre redaktionelle ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032. Under fanen '**Indsatser**' og afsnittet '**Klimatilpasning**' er der lavet tilføjelsen med gul:

'Parallelt med udrulningen af den overordnede separeringsstrategi kan der være behov for supplerende og lokale klimatilpasningstiltag, som ikke følger rækkefølgeplanen for separering. Det kan fx vise sig

hensigtsmæssigt som led i arbejdet mod målopfyldelse for vandområder, ved byudviklingstiltag eller større vej- eller trafikprojekter.'

Under fanen 'Indsatser' under afsnittet 'Fuld separering af regnvand og spildevand/Overordnet rækkefølgeplan for separering' er der lavet tilføjelsen med gul:

'Da der er tale om en langsigtet planlægning, kan det være nødvendigt med en løbende tilretning af rækkefølgeplanen i takt med ny viden om afløbssystemernes tilstand, eksterne påvirkninger fx ny lovgivning, byudvikling, tværkommunale indsatser eller nye teknologiske muligheder. Endelig udgør rækkefølgeplanen ikke en hindring for at igangsætte supplerende lokale klimatilpasningstiltag, som ikke følger rækkefølgeplanen for separering, hvis det giver mening fx som led i arbejdet mod målopfyldelse for vandområder.'

Dansk Ornitologisk Forening (DOF)

Overordnede synspunkter

DOF støtter helhjertet, at alt kommunens spildevand iflg. planudkastet fremover skal separeres, så regnvand ikke længere opblandes med husspildevand. Dette vil betyde et stop for de alt for hyppige spildevandsoverløb til Brobækken, Brobæk Moses nordlige tørvegrav og Gentoft Sø; overløb, der truer med at ødelægge disse vandområders skrøbelige, men stadig fine, økologiske tilstand.

Svar til overordnede synspunkter/generelle kommentarer:

Gentoft Kommune noterer anerkendelsen af behovet for at gennemføre en fuld separering af afløbssystemer for at hindre overløb som nævnt bl.a. til Gentoft Sø og Brobækken.

Konkrete bemærkninger til spildevandsplanen og svar:

1. **Bemærkning:** Vores støtte afgives med den væsentlige tilføjelse, at separeringen af husspildevandet og regnvandet skal indledes i oplandet til Enghaverenden og dermed til Gentoft Sø nu! Planforslaget lægger derimod op til, at separeringen i oplandet til Enghaverenden (og Gentoft Sø) først skal finde sted i perioden 2028-43, hvilket DOF finder, er en uacceptabel udskydelse. Det har åbenbart højere prioritet for Gentoft Kommune at foretage separering nærmest Øresundskysten. Imidlertid er Gentoft Sø hvad naturkvalitet angår af endnu højere værdi end Øresund samtidig med, at vandmiljøet i søen er langt mere sårbart end vandmiljøet i sundet.

Svar:

Rækkefølgen for etablering af separat afløbssystem i Forslag til Spildevandsplan 2022-2032 er prioriteret ud fra hensynet til vandmiljøforbedringer samt hensynet til om hovedvandvejene er forberedt til at håndtere det separerede regnvand. Dette resulterer i en rækkefølge, hvor de kystnære oplande er prioriteret først, med henblik på at opnå størst mulig reduktion af overløb, idet langt størstedelen af overløb i dag sker ved Øresunds kyst.

Enghaverendens opland er relativt stort og forventes separeret i perioden 2028-2043. Hovedvandvejene er ikke endnu forberedt i Enghaverendens opland til, at man kan starte med dette område.

Kommunen har dog også stort fokus på nedbringelse af overløb til de ferske vandområder; idet dette er afgørende for at leve op til Vandområdeplanernes krav om målopfyldelse om god økologisk tilstand. Gentofte Sø udgør sammen med Brobæk Mose et Natura 2000 område, og søen og mosen har unikt dyre- og planteliv. Kommunen har endvidere stort fokus på fortsat naturpleje af søen og på at identificere og reducere potentielle forureningskilder i arbejdet for at opnå god økologisk tilstand. Gentofte Kommune er således opmærksom på områdets sårbarhed og beskyttelsesstatus.

Statens Forslag til vandområdeplaner 2021-2027 indeholder ikke specifikke indsatskrav til opnåelse af målopfyldelse for Gentofte Sø, hvilket Gentofte Kommune i forbindelse med høringen af vandområdeplanerne derfor har efterspurgt hos Miljøstyrelsen. Gentofte Kommune forventer således tæt dialog med Miljøstyrelsen såvel som Region Hovedstaden om hvilke typer indsatser, der skal til i arbejdet mod målopfyldelse for Gentofte Sø.

Jf. rækkefølgeplanen forventes separeringen af Enghaverendens opland udført fra 2028-2043. Forslag til Spildevandsplan 2022-2032 forhindrer dog ikke, at der kan laves yderligere klimatilpasningsprojekter uden for rækkefølgeplanen. Parallelt med udrulning af separeringsprojektet og som led i oplandsplanlægningen vil kommunen sammen med Novafos afsøge muligheder for at etablere konkrete klimatilpasningsprojekter, som yderligere kan fremskynde arbejdet mod målopfyldelse af vandområderne, og som ikke nødvendigvis behøver at følge rækkefølgeplanen. I givet fald vil et sådant projekt blive beskrevet i tillæg til spildevandsplanen samt fremgå på spildevandsplanens løbende liste under 'Aktuelle projekter'.

Gentofte Kommune er således i dialog med Novafos i forhold til at afsøge muligheder for konkrete tiltag for tidligere at begrænse overløb med spildevandsopblandet regnvand specifikt til området ved Gentofte Sø.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

Spildevandsplan 2022-2032 forhindrer ikke, at der evt. kan laves yderligere klimatilpasningsprojekter uden for rækkefølgeplanen, hvis fx indsatskrav i Vandområdeplan 2021-2027 nødvendiggør dette. Gentofte Kommune og Novafos A/S er i dialog om mulighederne for sådanne projekter.

Høringssvaret fra Dansk Ornitologisk Forening giver anledning til to mindre redaktionelle ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032. Under fanen '**Indsatser**' og afsnittet '**Klimatilpasning**' er der lavet tilføjelsen med gul:

'Parallelt med udrulningen af den overordnede separeringsstrategi kan der være behov for supplerende og lokale klimatilpasningstiltag, som ikke følger rækkefølgeplanen for separering. Det kan fx vise sig hensigtsmæssigt **som led i arbejdet mod målopfyldelse for vandområder**, ved byudviklingstiltag eller større vej- eller trafikprojekter.'

Under fanen '**Indsatser**' under afsnittet '**Fuld separering af regnvand og spildevand/Overordnet rækkefølgeplan for separering**' er der lavet tilføjelsen med gul:

'Da der er tale om en langsigtet planlægning, kan det være nødvendigt med en løbende tilretning af rækkefølgeplanen i takt med ny viden om afløbssystemernes tilstand, eksterne påvirkninger fx ny lovgivning, byudvikling, tværkommunale indsatser eller nye teknologiske muligheder. **Endelig udgør rækkefølgeplanen ikke en hindring for at igangsætte supplerende lokale klimatilpasningstiltag, som ikke**

følger rækkefølgeplanen for separering, hvis det giver mening fx som led i arbejdet mod målopfyldelse for vandområder.'

Borgergruppen Bæredygtigt Byliv Jægersborg

Overordnede synspunkter

Borgergruppen har flere forslag til, hvad man kan gøre med regnvand, skybrud, osv. og ikke mindst forslag til at etablere et grønnere byliv mellem bygningerne i Jægersborg og omegn. I forbindelse med skybrud er der allerede nu oversvømmelser og brug for pumpning i husene på fx Saantesvej. Så det er umiddelbart fornuftigt at se på klimatilpasning fra Høje Jægersborg og ned ad bakkerne.

Borgergruppen har hørt om spændende eksempler fra andre kommuner, herunder Middelfart, hvor et samarbejde mellem Middelfart Spildevand og kommunen har indtænkt regnvandshåndtering i udviklingen af byens rum.

En af borgergruppens klimacafeer havde oplæg fra landskabsarkitekt Marianne Levinsen, som bl.a. fortalte om Lindevangsparken i Frederiksberg Kommune, hvor man i den tæt bebyggede bydel har samarbejdet om udvikling af et stort parkområde med spændende arkitektur og effektiv opsamling af regnvand. De initiativer har vi ladet os inspirere af i Jægersborg, og ser meget gerne at Novafos og Gentofte Kommune også lader sig inspirere og vil være med til at finde andre muligheder end at lægge regnvandet i rør og beton. Vores udgangspunkt er at regnvand er en ressource, og netop en ressource der kan tilføre æstetisk og rekreativ værdi i byens rum, parker og grønne områder

OG netop Jægersborg er karakteriseret ved fremragende arkitektur som kan og bør fremtidssikres med grønne og bæredygtige løsninger til håndtering af skybrud og kraftige regnskyl. Det vil være oplagt at føje et sådant projekt til rækken af arkitekturprojekter i forbindelse med næste års Copenhagen in Common – som et eksempel på en nødvendig og tidssvarende opdatering af fremragende arkitektur.

Borgergruppens klimacafeer har været forankret i Verdensmålsudstillingen på Jægersborg bibliotek, og det er naturligt at fortsætte indsatsen for at være gode naboer til Øresund – og måske vil det være naturligt at inddrage Bellevue i samme store arkitektur- og klimaprojekt?

Svar til overordnede synspunkter

Separeringsstrategien i Forslag til Spildevandsplan 2022-2032 tager udgangspunkt i at håndtere og forsinke så meget regnvand som muligt på overfladen, hvor det kan bidrage til rekreative og multifunktionelle løsninger og øget biodiversitet på både offentlige og private arealer. Gentofte Kommune og Novafos har efter høringsperioden deltaget i møde om mulige fælles løsninger med Bæredygtigt Byliv. Gentofte Kommune og Novafos deltager i det hele taget gerne i møder med boligforeninger, virksomheder og andre, der ser muligheder for, at regnvandet kan bidrage positivt på deres arealer.

Konkrete bemærkninger til spildevandsplanen og svar:

1. **Bemærkning:** Der kan i første omgang udvikles regnvandsbassiner og forsinkelsesbassiner/24 timers bassiner i Sportsparken og på øvrige grønne områder, forskellige typer af forsinkelsesgrøfter på nuværende og kommende grønne stier, vejbede, grøfter og skel i hele Jægersborg, men også enkle løsninger som armeret græs på alle parkeringspladser, klimafliser og alle andre nedsivningsløsninger vil kunne være en del af nødvendige klima-opdatering

Svar: De ovennævnte løsninger indgår alle som muligheder eller allerede realiserede løsninger i forbindelse med klimatilpasning af det nævnte område. Forslag til arealer og løsninger modtages med glæde og vil blive vurderet i forhold til de hydrauliske- og anlægstekniske forhold samt det lokale nedsvivningspotentiale.

2. **Bemærkning:** Borgergruppen har løbende orienteret direkte til boligforeninger og via Villabyerne og vi vil gerne være med i et konkret udviklingsprojekt i samarbejde med Novafos og alle andre. Vi er klar til samarbejde om fondsansøgninger, europæiske netværk osv.

Svar: Gentofte Kommune ser samskabelse med borgerne som en kerneopgave og deltager gerne sammen med Novafos i dialog omkring konkrete projekter i relation til udmøntningen af Spildevandsplan 2022-2032. Sådanne projekter skal dog være virksomhedsøkonomisk (for Novafos) og samfundsøkonomisk fordelagtige for at kunne udvikles og udføres inden for det takstfinansierede område.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

Høringssvaret fra borgergruppen Bæredygtigt Byliv giver ikke anledning til ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032.

Borger id 841, Charlottenlund

Overordnede synspunkter/generelle kommentarer:

Vi bor i et ældre skønt hus og skulle vi omlægge vores kloakering ift. forslaget vedr. regnvand og spildevand skal adskilles, er det en økonomisk bombe under vores økonomi og derfor tilslutter vi os høringssvaret fra Fællesrådet.

Svar til overordnede synspunkter

Som grundejer har man selv ansvaret for at renovere og vedligeholde sit kloaksystem på samme måde som tag, murværk, vinduer osv. Lovgivningen er sådan indrettet, at det er grundejernes ansvar at foretage og finansiere separering på egen grund, når en kommune beslutter, at fuld separering er nødvendigt i det pågældende område.

Gentofte Kommune anerkender, at det kan være omkostningstungt at skulle ændre sit afløbssystem. Det er dog afgørende for effekten af separeringen, at alt regnvand håndteres i det nye system. For at give den enkelte grundejer mulighed for at forberede sig og spare op til gennemførelsen, vil alle grundejere blive varslet mindst 5 år, inden separeringen skal være gennemført. De første private tilslutninger vil tidligst skulle finde sted i 2028 og de sidste i 2050.

Som udgangspunkt vil der ikke blive dispenseret for, at man skal adskille regn- og spildevand på sin grund. Det skyldes, at for mange dispensationer vil umuliggøre en reel regnvandsseparering, og vil medføre at serviceniveauet ikke kan overholdes. Bl.a. vil de renseløsninger, der skal rense regnvandet inden udledning til Øresund og andre vandområder ikke kunne håndtere evt. iblandet spildevand.

Der kan dog være helt særlige tilfælde, hvor separeringen på privat grund er uforholdsmæssig teknisk kompliceret eller teknisk ikke gennemførlig. I disse tilfælde kan kommunen vurdere, at det ikke er proportionalt at forpligte grundejeren til hel eller delvis separering på egen grund. Der vil forud for vedtagelsen af tillæg til Spildevandsplanen indeholdende de første deloplandsplaner blive udarbejdet et

administrationsgrundlag, hvor det beskrives mere konkret, hvordan forvaltningen administrerer regler, retningslinjer og vilkår, herunder muligheder for evt. hel eller delvis fritagelse for separering. Administrationsgrundlaget forventes politisk forelagt i efteråret 2022.

Gældende lovgivning i form af Grundskyldslåneloven giver endvidere mulighed for, at pensionister kan optage lån til kloakudgifter, som er bestemt af kommunen, efter samme regler som gælder for lån til betaling af ejendomsskatter. For at opnå lån skal der være friværdi i ejendommen svarende til lånets størrelse i forhold til den offentlige ejendomsvurdering. Nærmere regler for hvem, der kan opnå lån, og betingelser for lånoptagelse fremgår af Grundskyldslånelovens bestemmelser. Lånet kan søges, når der foreligger et tillæg til spildevandsplanen for det pågældende delopland.

Der forelægges således en særskilt sag for Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i august 2022 med indstilling om, at pensionister gives mulighed for at optage lån efter samme regler som indefrysning af ejendomsskatterne.

Politiske partier i Kommunalbestyrelsen arbejder for at påvirke politikerne på Christiansborg til at ændre lovgivningen på området. Synspunktet er, at Novafos bør kunne afholde den samlede udgift til etablering af rørledninger – også den del, der ligger på de private matrikler – på samme måde som det sker ifm. etablering af fjernvarme. Rigtig mange kommuner har dog allerede nu etableret fuld separering under den gældende lovgivning, og det er ikke til at sige, om det lykkes at ændre lovgivningen eller hvornår en sådan lovgivning i givet fald vil være gældende fra.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032.

Borger id 859, Gentofte

Overordnede synspunkter

Jeg tilslutter mig Fællesrådets høringssvar. Endvidere bør Spildevandsplanen koordineres med planen for udrulning af fjernvarme

Svar til overordnede synspunkter

Der er fra Gentofte Kommune og Novafos stort fokus på at koordinere arbejder, hvor det er muligt samt samtænke separeringen med øvrige bygge- og anlægsaktiviteter og byudvikling generelt.

Der er imidlertid en række forhold, der gør, at det kun i relativt lille udstrækning kommer til at være sammenfald mellem separeringsprojektet og udrulning af fjernvarme. Disse forhold er nævnt nedenfor:

I forhold til tidshorisonten arbejder Gentofte/Gladsaxe Fjernvarme med en tidsplan for færdigudrulning i 2027. Indenfor den tidshorisont er det ikke muligt for Novafos at nå at projektere og gennemføre separeringsarbejdet; dvs. kun en meget lille del af separeringen vil foregå samtidig med fjernvarme arbejdet.

Hertil kommer, at fjernvarmeledninger og afløbsledninger helst skal placeres et stykke fra hinanden i vejene, bl.a. fordi fjernvarme i drift ikke kan tåle at blive frigravet på særligt lange stræk, og fordi der er risiko for, at ledningerne sætter sig, hvis der graves for tæt på dem på et senere tidspunkt fx i forbindelse med reparationer. Det vil i praksis betyde, at hele vejbanen skal afspærres og graves op, hvis afløbs- og

fjernvarmeledninger skal etableres samtidig. Det vil kræve afspærring af hele vejen, til gene for trafikanter og beboere, og anlægsteknisk vil det være svært at få plads til maskiner og udføre arbejde uden at gå i vejen for hinanden.

Derudover ligger fjernvarmeledninger i en fast dybde, hvor regn- og spildevandsledninger ligger i varierende dybde afhængigt af faldforhold, topografi m.v., da vandet hele tiden skal kunne løbe ned ad.

Og endelig arbejder Novafos og Gentofte/Gladsaxe Fjernvarme i meget forskellig arbejdstakt: Fjernvarmen arbejder over lange stræk, der står åbne i lang tid, mens Novafos' arbejde bevæger sig fremad i kortere stræk, der hurtigere lukkes til.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032.

Borger id 881, Gentofte

Konkrete bemærkninger til spildevandsplanen og svar:

1. **Bemærkning:** Hvor meget regnvand skal ledes uden om spildevandet for at overløb kan forhindres?

Svar: Spørgsmålet forstås som, hvor meget regnvand, der skal afkobles fra fællessystemet for at overløb kan forhindres. Overordnet set skal 80-90 % af regnvandet afkobles fra spildevandssystemet, for at overløb til Øresund og vandområder helt kan undgås. Hvis der fortsat opretholdes fælleskloakerede strækninger eller områder, vil man fortsat kunne forvente oversvømmelser og overløb. Separeringen er derfor nødt til at omfatte hele det samlede afløbssystem, for at overløb og oversvømmelser indeholdende spildevand kan undgås og for at ledninger, bassiner m.v. kan dimensioneres optimalt.

2. **Bemærkning:** Hvor meget vand vil ledes uden om ved værste tænkelige tilfælde, hvis kun veje, offentlige bygninger og offentlige arealer separeres.

Svar: Spørgsmålet forstås som, hvor stor en procentdel af regnvandet, der afkobles fra fællessystemet, hvis der kun afkobles fra veje, offentlige bygninger og andre offentlige arealer.

Vej, fortove, pladser, cykelstier, m.v. udgør ca. 50 % af kommunens samlede befæstede areal. Medtages offentlige bygninger, skoler og sportsanlæg, kan der lægges yderligere 3-5 % oven i dette tal. Altså separeres 53-55 % af den samlede regnmængde, hvis kun veje, fortove, pladser, cykelstier, offentlige bygninger, skoler og sportsanlæg separeres.

Af de samlede årlige overløb på 1.880.000 m³ spildevandsopblandet regnvand stammer op til ca. 1.034.000 m³ fra veje, fortove, pladser, cykelstier, offentlige bygninger, skoler og sportsanlæg.

3. **Bemærkning:** Hvor meget vand vil private ejendomme bidrage med i værste tilfælde hvis der separeres.

Svar: Spørgsmålet forstås som, hvor stor en procentdel af regnvandet, der afkobles fra fællessystemet, hvis det kun er regnvandet fra private ejendomme, der separeres. Det vil i

forlængelse af svaret ovenfor sige, at de resterende 45-47 % af kommunens samlede befæstede areal udgøres af private arealer.

Af de samlede årlige overløb på 1.880.000 m³ spildevandsopblandet regnvand stammer op til ca. 883.600 m³ fra private arealer.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032.

Borger id 903, Charlottenlund

Overordnede synspunkter

Trods manglende kendskab til svarene på mine spørgsmål A)-C) (nedenfor) vil jeg anbefale, at man fra Kommunens side arbejder intenst på at få gennemført en ændring af lovgivningen, der muliggør en såkaldt "solidarisk løsning" i lighed med den løsning, som for ca. 2 år siden blev muliggjort og igangsat indenfor projektet vedr. udrulning af fjernvarmenettet til hele resten af Gentofte Kommune, hvor de private grundejere helt slap for at participere i de kontante anlægsudgifter.

Almindelig sund fornuft taler herfor, ligesom man vil opnå følgende fordele:

- a) Modstanden fra grundejerne imod selve projektet vil utvivlsomt mindskes.
- b) Grundejerne slipper for hver især at skulle finde og engagere en autoriseret kloakmester, som derefter skal finde frem til muligt eksisterende, eller ikke eksisterende, tegninger over de bestående forhold af relevans på hver enkelt matrikel.
- c) Effektiviteten vil stige, omkostningerne falde, og den betryggende ordentlighed blive tilsikret, hvis det hele kunne gennemføres af Novafos i et og samme tempo som etableringen af det nye system.

Jeg vil ikke gå så vidt som at tilråde, at man ligefrem sætter den nye spildevandsplan i bero, indtil ovenstående er forsøgt og afklaret, men blot nævne, at man jo får et yderligere problem, hvis den af mig anbefalede solidariske løsning bliver gennemført på et senere tidspunkt, hvor en større andel af kommunens grundejere måske i mellemtiden har været tvunget til at etablere og bekoste anlæg på egen grund.

Svar til overordnede synspunkter

Politiske partier i Kommunalbestyrelsen arbejder på at påvirke politikerne på Christiansborg til at ændre lovgivningen på området. Synspunktet er, at Novafos bør kunne afholde den samlede udgift til etablering af rørløsninger – også den del, der ligger på de private matrikler – på samme måde som det sker ifm. etablering af fjernvarme. Rigtig mange kommuner har dog allerede nu etableret fuld separering under den gældende lovgivning, og det er ikke til at sige, om det lykkes at ændre lovgivningen eller hvornår en sådan lovgivning i givet fald vil være gældende fra.

Konkrete bemærkninger til spildevandsplanen og svar:

1. **Bemærkning:** Kan det bekræftes, at de samlede anlægsudgifter frem til år 2050 er budgetteret til ca. 7 mia. kr. for Novafos, og ca. 1,1 mia. kr. for de private grundejere, altså tilsammen i alt ca. 8,1 mia. kr. opgjort i "nutidskroner"?

Svar: Det er forventningen, at Novafos' investeringer til reovering og klimatilpasning af det offentlige afløbssystem til fuld separering i Gentofte Kommune samlet set vil koste omkring 7 milliarder kroner. Novafos' arbejde på veje og offentlige arealer finansieres over taksterne af Novafos. Med en årlig investering på ca. 250 mio. kr. til klimatilpasning og reovering, vil det betyde en årlig stigning på taksten på ca. 275 kr. for en gennemsnitsfamilie. Dertil kommer grundejernes udgifter til separering på egen grund. Denne udgift forventes gennemsnitligt at ligge på omkring 50.000 kr. pr. grund. Dette beløber sig samlet set til lidt under 1 mia. kr.

Et beløb i nutidskroner viser, hvad beløbet ville være værd i dag. Nutidsværdien er dagsværdien af fremtidige betalinger, når man tager hensyn til inflationen.

2. **Bemærkning:** Er det korrekt forstået, at de ca. 7 mia. kr. fra Novafos også over tid vil skulle betales af de private grundejere (brugerne) i form af (forhøjede) afgifter af den ene eller anden art, således at forskellen mellem disse 2 udgiftskategorier altså primært består i, hvem der skal finansiere dem i selve anlægsfasen?

Svar: Novafos er et forsyningsselskab, som skal 'hvile i sig selv'. Dvs. de penge, Novafos får ind fra forbrugerne, skal benyttes til håndtering af regn- og spildevand og ikke andet. Novafos må ikke skabe overskud. Når Novafos optager lån til etablering af afløbssystemet, er det således forbrugerne, der via vandafledningsbidraget kommer til at betale for det.

Klimatilpasning og reoveringen af afløbssystemer medfører stigninger på spildevandstaksten (vandafledningsbidraget) over en længere årrække, uanset hvor man bor i kommunen. Alle der er tilsluttet afløbssystemet betaler den samme takst og får de samme stigninger på prisen for en kubikmeter vand, uanset hvornår deres område skal separatkloakeres. Novafos' analyser viser, at taksterne vil stige, uanset hvordan vi vælger at klimatilpasse og reovere afløbssystemet. Det er ikke en løsning at lade stå til.

Investeringer i afløbssystemet finansieres af Novafos A/S ved optagelse af lån, og udgiften lægges på spildevandstaksten. Investeringen indebærer en årlig takststigning på 3,48 kr. pr. m³, hvilket svarer til 275 kr. pr. år for en gennemsnitsfamilie.

3. **Bemærkning:** Hvilket hensyn ligger bag den nuværende lovgivnings forbud imod, at Novafos må arbejde og finansiere udgifter på privat grund, og er en ophævelse af dette forbud noget, som Novafos hellere end gerne ser?

Svar: Der er i Danmark en tradition for, at den enkelte borger har ansvar for installationer på egen grund. Politiske partier i Kommunalbestyrelsen arbejder dog på at påvirke politikerne på Christiansborg til at ændre lovgivningen på området. Synspunktet er, at Novafos bør kunne afholde den samlede udgift til etablering af rørløsninger – også den del, der ligger på de private matrikler – på samme måde som det sker ifm. etablering af fjernvarme. Rigtig mange kommuner har dog allerede nu etableret fuld separering under den gældende lovgivning, og det er ikke til at sige, om det lykkes at ændre lovgivningen eller hvornår en sådan lovgivning i givet fald vil være gældende fra.

4. **Bemærkning:** Indeholder de ovennævnte ca. 7 mia. kr. også udgifter til reovering af selve spildevands-systemet, og i bekræftende fald om muligt hvor stor en andel af beløbet henhører til hhv. det ene (spildevand) eller det andet (regnvandsseparering)?

Svar: Beløbet indeholder udgifter til klimatilpasning af afløbssystemet og herunder også renovering af det eksisterende afløbssystem. Langt størstedelen af beløbet går til at skabe øget kapacitet med henblik på at håndtere regnvandet i fremtiden.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032.

Borger id 907, Gentofte

Overordnede synspunkter

Planens målsætninger er ædle og ser godt ud på papiret, men om projektet er bæredygtigt i forhold til økonomi og klima er overordentligt usikkert.

Ifølge planen skal vi sikre en bedre badevandskvalitet i Øresund. Det vil planen kun i meget begrænset omfang. Gentoftes bidrag ved overløb er en mikroskopisk andel af tilførslen af næringsstoffer til Øresund. Alle Østersølandene leder enorme mængder af næringsstoffer kloakvand ud, og det skal alt sammen gennem Øresund.

Det vil være mere bæredygtigt at fokusere på oversvømmelser ved skybrud. Det er trods alt noget, som mange bekymrer sig om.

Det virker derfor, noget ude af proportioner at løsningen på de opstillede målsætninger skulle være en total adskillelse og regn- og spildevand. Vi skal fokusere mere på, hvordan vi håndterer regnvand ved skybrud. Der findes eksempler på alternative løsninger. Jeg vil kun nævne 2.

1. Der er lavet et flot projekt med opstuvning og regulering regnvand omkring Harrestrup Å. Flere kommuner er gået sammen om projektet.

2. Københavns Kommune etablerer enorme forsinkelsessystemer til regnvand.

Begge eksempler sikrer, at der ikke sker oversvømmelser i oplandet og overløb til Øresund i nævneværdig grad. Kommunen er fuldt udbygget og det giver ingen mening at lave total separering i et system, der som udgangspunkt fungerer hensigtsmæssigt. Men der skal arbejdes med at sikre mod skybrud. Der er ikke i kommunens spildevandsplan redegjort for, at den eneste løsning er total separering. Andre muligheder bør undersøges grundigt.

Det må være muligt at opstille beregninger og tekniske løsninger på, hvordan vi løfter så meget regnvand ud af afløbssystemet, at vi undgår oversvømmelser og overløb til Øresund og de øvrige, recipienter.

Svar til overordnede synspunkter

Bæredygtighed ift. økonomi og klima

Størstedelen af afløbssystemet i Gentofte Kommune er anlagt for mellem 80 og 100 år siden. Derfor er kapaciteten i dag ikke tilstrækkelig for at håndtere regnvandet fra en fuld udbygget kommune som Gentofte Kommune.

Afløbssystemet skal derfor under alle omstændigheder fremtidssikres og renoveres, så det kan overholde det anbefalede serviceniveau og dermed forhindre både de nuværende hyppige oversvømmelser med

blandet spildevand og regnvand, og håndtere de voldsommere regnhændelser som klimaforandringerne forventes at medføre. Serviceniveauet er fastsat ud fra en samfundsøkonomisk vurdering af anlægs- og driftsomkostninger i forhold til skadesomkostningerne ved oversvømmelser.

Derudover er Gentofte Kommune forpligtet til at bidrage til målopfyldelsen iht. statens vandområdeplaner ved at forhindre overløb med blandet spildevand og regnvand til Øresund og de øvrige af kommunens vandområder, herunder Gentofte Sø, Gentofterenden og Nordkanalen.

Overløbene fra Gentofte Kommune er allerede i dag betydelige og kan på ingen måde siges at være mikroskopiske i forhold til påvirkningen af vandmiljøet i Øresund. Fremtidens klimaforandringer med mere regn vil give flere og større overløb og dermed forværre problemet.

Novafos har gennemført en række analyser for forskellige løsninger med hhv. fuld, delvis og uden separering. Disse løsninger har dog enten været dyrere, eller har ikke levet op til kravet om forhindring af overløb til Øresund og de øvrige vandområder.

Separering af regnvand og spildevand er derfor vurderet som den mest fordelagtige løsning vurderet ud fra de samlede parametre økonomi, renovering af afløbssystemet, overholdelse af serviceniveauet og forhindring af overløb til kommunens vandområder.

Gentofte Kommune og Novafos arbejder målrettet på at forsinke så meget vand som muligt opstrøms i de enkelte oplande for at minimere anlægsomkostningerne til ledninger, bassiner og rensningsanlæg nedstrøms i systemet.

Med separeringen af regnvand og spildevand minimeres skaderne ved skybrud også. Dels vil der alene ske oversvømmelser med regnvand, og dels vil oversvømmelserne ske med mindre hyppighed, end det er tilfældet i dag, fremtidige klimaforandringer medregnet.

Novafos og HOFOR arbejder sammen på tværs af Gentofte, Gladsaxe og Københavns kommuner om Svanemøllen Skybrudstunnel, der er en stor skybrudstunnel, der vil lede regnvand fra Bispebjerg, Ryparken og Dyssegård til Øresund.

Konkrete bemærkninger til spildevandsplanen og svar:

1. **Bemærkning:** Hvor bæredygtigt er det at Gentofte de næste 30 år skal gennemgraves af entreprenørmaskiner?

Svar: Når separatkløkeringen planlægges for de enkelte områder, vil Novafos arbejde på at gennemføre anlægsarbejdet med så lavt klimaaftryk, som muligt. Anlægsarbejde giver udledninger af klimagasser, både fra entreprenørmaskiner og fra de materialer, der anvendes, for eksempel fra fremstilling af beton, plast, grus og asfalt. Anlægsarbejde kan ikke gennemføres CO₂-neutralt med de nuværende teknologier, men Novafos vil arbejde med at finde løsninger, som har så lavt CO₂-aftryk som muligt. Det overordnede klimaaftryk er ikke beregnet for separeringsprojekterne, men vil blive indarbejdet i planlægningen ved valg af løsninger for de enkelte områder på linje med andre forhold.

2. **Bemærkning:** Hvor bæredygtigt er det at Gentoftes borgere skal betale et gigantisk milliardbeløb for noget, som sandsynligvis kan gøres billigere og samtidig opfylder kommunens målsætninger?

Svar: De udførte analyser viser, at det er billigere at anlægge et separat regnvandssystem fremfor at udbygge det eksisterende fællessystem til nutidens serviceniveau og miljøkrav. Når først der bliver

lagt en ny regnvandsledning, er meromkostningerne for hver tilslutning overordnet set ens. Det bliver derfor i princippet ikke uproportionalt dyrere at tilslutte 100 % af kommunens matrikler til det nye regnvandssystem fremfor at lade fx 10 % eller 20 % blive på fællessystemet.

3. **Bemærkning:** Hvor bæredygtigt er det at lede forurenede regnvand fra gader og veje sammen med tagvand og rense det i separat regnvandsrenseanlæg TAB frem for på Lynetten?

Svar: Regnvand, som falder på fx veje eller tage, er ikke helt rent. Det kan indeholde stoffer som fx tungmetaller, der kan skade dyre- og planteliv i søerne. Regnvandet skal derfor renses, inden det bliver ledt ud i Øresund eller til søer og vandløb. Rensning kan fx ske i åbne regnvandsbassiner, der minder om og fungerer som kunstige søer. Bassinet i Mosegårds kvarteret er et eksempel på et regnvandsbassin. I forbindelse med oplandsplanlægningen og forud for fastlæggelse af renseløsninger i det pågældende opland, vil der blive lavet nærmere analyser af oplandets forventede forureningsniveau (hvilken type overflader, falder regnen på) og det forventede rensesbehov for regnvandet.

I den tætte by kan det dog blive svært at finde plads til etablering af åbne våde bassiner, og det vil derfor blive nødvendigt også at etablere mere tekniske løsninger, som enten kan etableres under jorden eller på terræn.

Kapaciteten til renseanlægget Lynetten er generelt begrænset, og man kan argumentere for, at det er mere bæredygtigt at håndtere regnvand lokalt (med lokal rensning) fremfor at transportere regnvandet over lang afstand til Lynetten. Der forekommer i dag overløb fra Renseanlæg Lynetten under regn, da der ikke er kapacitet til at håndtere alt vandet, når det regner kraftigt. Rensningen på renseanlægget fungerer tillige bedre, når det håndterer rent spildevand, fremfor når vandet kommer i ryk og er fortyndet med regnvand.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032.

Borger id 910, Gentofte

Overordnede synspunkter

Formålet med at undgå overløb af urensede spildevand til Øresund er uden diskussion særdeles fornuftigt, men vil også blive meget dyrt.

Ovennævnte formål kan dog opnås på mange forskellige måder, men hvor omkostningerne i forbindelse med de valgte metoder kan variere ganske betydeligt.

Herudover er vi inde i en fase, hvor klimaforandringer enten kan medføre perioder med meget kraftige regnvejr, eller det modsatte med udpræget tørkeperioder, hvor vi vil få brug for regnvandet.

Svar til overordnede synspunkter

Gentofte Kommune noterer anerkendelsen af, at det er fornuftigt at undgå overløb af urensede spildevand til Øresund.

Separatkloakeringen af hele kommunen er særdeles omkostningsfuld, men den er, i henhold til de udarbejdede analyser, den mest hensigtsmæssige og billigste måde, hvorpå der dels leves op til det vedtagne serviceniveau og samtidig stoppes for overløb til Øresund og andre natur- og vandområder.

Konkrete bemærkninger til spildevandsplanen og svar:

1. **Bemærkning:** For parcelhusejere vil oplagring af regnvand fra hustagene kunne udnyttes positivt både til vanding af haverne i tørre perioder, og til anvendelse af gråt vand i bygningerne. Dette vil for hver parcel kræve en nedgravning af en tilstrækkeligt stor vandtank, med tilhørende pumpe, med en i øvrigt kendt teknik. Dette vil medføre, at det ikke vil være nødvendigt med nedgravning af et specielt regnvandsafløb i vejene i sådanne villaområder, idet eventuelle overløb i enkelte tanke vil blive udstrakt over tid, så der ikke vil ske overløb af urensset spildevand til Øresund, og med en løsning, der vil være billigere end med et fælles regnvandsafløb i vejene, med de hermed forbundne eksorbitante omkostninger

Svar: Jo mere vand, der kan forsinkes hos den enkelte grundejer, jo bedre. Det er dog hverken muligt eller lovligt for Novafos/Kommunen at påbyde den enkelte grundejer at lave opsamlingsløsninger eller tankløsninger på egen grund. Derfor kan regnvandssystemet heller ikke dimensioneres efter sådanne løsninger.

2. **Bemærkning:** Andre løsninger kunne være, at afløb af regnvand begrænses til en række af udvalgte veje og offentlige bygninger. Så der findes ganske mange mulige løsninger og kombinationer af løsninger.

Svar: 3-5 % af regnvandet kommer fra kommunens bygninger/arealer (inkl. skoler, sportsanlæg mv.), 45-47 % af regnvandet kommer fra private ejendomme og ca. 50 % kommer fra veje, fortove, torve og cykelstier.

Hvis mindre områder forbliver fælleskloakeret – fx svarende til 20-30 % af boligerne – vil man kunne undgå oversvømmede kældre og overløb under almindelig regn. Når det regner kraftigere, vil der dog fortsat være oversvømmede kældre og overløb med spildevandsopblandet regnvand. For at komme overløb og oversvømmelser med opblandet spildevand helt til livs, er det derfor besluttet, at alle grundejere skal separere på egen grund.

3. **Bemærkning:** Med den planlagte masse-nedgravning af rør til afledning af regnvand, vil vi, igennem ganske mange år, blive endnu mere plaget, end ved anlægningen af letbanen. Dette forhold bør naturligvis også indgå i forbindelse med valget af metode, eller kombination af metoder, til begrænsning af omkostninger og gener

Svar: Som det anføres, kan så stort et projekt ikke gennemføres uden, at det påvirker resten af kommunen. Novafos vil sammen med Gentofte Kommune, entreprenører og de øvrige ledningsejere både planlægge og udføre separeringsprojektet under størst mulig hensyntagen til de nærmeste beboere, trafikafviklingen, parkeringsforholdene og den generelle tilgængelighed.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032.

Borger id 915, Hellerup

Overordnede synspunkter

Jeg støtter den nye spildevandsplan. Dog med den bemærkning at man bør starte ved området omkring Gentoft Sø. Søen og Brobæk mose er et meget sart område overfor forurening.

Svar til overordnede synspunkter

Rækkefølgen for etablering af separat afløbssystem i Forslag til Spildevandsplan 2022-2032 er prioriteret ud fra hensynet til vandmiljøforbedringer samt hensynet til om hovedvandvejene er forberedt til at håndtere det separerede regnvand. Dette resulterer i en rækkefølge, hvor de kystnære oplande er prioriteret først, med henblik på at opnå størst mulig reduktion af overløb, idet langt størstedelen af overløb i dag sker ved Øresunds kyst.

Enghaverendens opland er relativt stort og forventes separeret i perioden 2028-2043. Hovedvandvejene er ikke endnu forberedt i Enghaverendens opland til, at man kan starte med dette område.

Kommunen har dog også stort fokus på nedbringelse af overløb til de ferske vandområder; idet dette er afgørende for at leve op til Vandområdeplanernes krav om målopfyldelse om god økologisk tilstand. Gentoft Sø udgør sammen med Brobæk Mose et Natura 2000 område, og søen og mosen har unikt dyre- og planteliv. Kommunen har endvidere stort fokus på fortsat naturpleje af søen og på at identificere og reducere potentielle forureningskilder i arbejdet for at opnå god økologisk tilstand. Gentoft Kommune er således opmærksom på områdets sårbarhed og beskyttelsesstatus.

Statens Forslag til vandområdeplaner 2021-2027 indeholder ikke specifikke indsatskrav til opnåelse af målopfyldelse for Gentoft Sø, hvilket Gentoft Kommune i forbindelse med høringen af vandområdeplanerne derfor har efterspurgt hos Miljøstyrelsen. Gentoft Kommune forventer således tæt dialog med Miljøstyrelsen såvel som Region Hovedstaden om hvilke typer indsatser, der skal til i arbejdet mod målopfyldelse for Gentoft Sø.

Jf. rækkefølgeplanen forventes separeringen af Enghaverendens opland udført fra 2028-2043. Forslag til Spildevandsplan 2022-2032 forhindrer dog ikke, at der kan laves yderligere klimatilpasningsprojekter uden for rækkefølgeplanen. Parallelt med udrulning af separeringsprojektet og som led i oplandsplanlægningen vil kommunen sammen med Novafos afsøge muligheder for at etablere konkrete klimatilpasningsprojekter, som yderligere kan fremskynde arbejdet mod målopfyldelse af vandområderne, og som ikke nødvendigvis behøver at følge rækkefølgeplanen. I givet fald vil et sådant projekt blive beskrevet i tillæg til spildevandsplanen samt fremgå på spildevandsplanens løbende liste under 'Aktuelle projekter'.

Gentoft Kommune er således i dialog med Novafos i forhold til at afsøge muligheder for konkrete tiltag for tidligere at begrænse overløb med spildevandsopblandet regnvand specifikt til området ved Gentoft Sø.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

Spildevandsplan 2022-2032 forhindrer ikke, at der evt. kan laves yderligere klimatilpasningsprojekter uden for rækkefølgeplanen, hvis fx indsatskrav i Vandområdeplan 2021-2027 nødvendiggør dette. Gentoft Kommune og Novafos A/S er i dialog om mulighederne for sådanne projekter.

Høringssvaret fra borger ID 915 giver anledning til to mindre redaktionelle ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032. anledning til to mindre redaktionelle ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032. Under fanen '**Indsatser**' og afsnittet '**Klimatilpasning**' er der lavet tilføjelsen med gul:

'Parallelt med udrulningen af den overordnede separeringsstrategi kan der være behov for supplerende og lokale klimatilpasningstiltag, som ikke følger rækkefølgeplanen for separering. Det kan fx vise sig hensigtsmæssigt **som led i arbejdet mod målopfyldelse for vandområder**, ved byudviklingstiltag eller større vej- eller trafikprojekter.'

Under fanen 'Indsatser' under afsnittet '**Fuld separering af regnvand og spildevand/Overordnet rækkefølgeplan for separering**' er der lavet tilføjelsen med gul:

'Da der er tale om en langsigtet planlægning, kan det være nødvendigt med en løbende tilretning af rækkefølgeplanen i takt med ny viden om afløbssystemernes tilstand, eksterne påvirkninger fx ny lovgivning, byudvikling, tværkommunale indsatser eller nye teknologiske muligheder. **Endelig udgør rækkefølgeplanen ikke en hindring for at igangsætte supplerende lokale klimatilpasningstiltag, som ikke følger rækkefølgeplanen for separering, hvis det giver mening fx som led i arbejdet mod målopfyldelse for vandområder.**'

Borger id 942, Charlottenlund

Konkrete bemærkninger til spildevandsplanen og svar:

1. **Bemærkning:** Er det overordnet en klima/økonomisk rigtig løsning at sende brugbart regnvand ud i Øresund - er en bedre løsning ikke at etablere vandopbevaring eksempelvis i de enkelte haver så dette vand kan anvendes i de lange tørkeperioder vi også oplever om sommeren

Svar: Jo mere vand, der kan forsinkes hos den enkelte grundejer, jo bedre. Det er dog hverken muligt eller lovligt for Novafos eller kommunen at påbyde den enkelte grundejer at lave opsamlingsløsninger på egen grund. Derfor kan regnvandssystemet heller ikke dimensioneres efter sådanne løsninger.

2. **Bemærkning:** Har Gentofte Kommune undersøgt alle alternativer til denne samfundsmæssigt ekstremt dyre løsning OG det klimamæssige aftryk som grundejerne afgiver ifm. det gravearbejde og reetablering af haver/indkørsler vi står for)?

Svar: De udførte analyser viser, at det er billigere at anlægge et separat regnvandssystem fremfor at udbygge fællessystemet til nutidens serviceniveau og miljøkrav. Novafos har udarbejdet en sammenfatning af grundlaget for klimatilpasningen af Gentofte Kommune, som kan ses [her](#). Når separeringen af de enkelte deloplade bliver projekteret, vil bæredygtighed i form af CO₂-reduktion og minimering af ressourceforbrug indgå i valget af de konkrete løsninger.

3. **Bemærkning:** Kan man give bindende tilsagn om at vi vil kunne vælge en alternativ løsning for bl.a. vores matrikel og andre som ligner - eksempelvis nedgravning af egne tank(e) i bag/forhave? Og hvis vi investerer i en egen løsning som vi selv vedligeholder kan vi så undgå afgifter?

Svar: Gentofte Kommune har tidligere opfordret grundejerne til at håndtere regnvand på egen grund fx ved at nedsive eller magasinere regnvand i stedet for at lede det til fællessystemet. Grundejere kan fortsat søge kommunen om tilladelse til at nedsive regnvandet på egen grund, men det kræver, at grundvandet ikke står meget højt og at jordbundsforholdene er velegnede hertil, ligesom at regnvandet ikke må give anledning til gener på nabogrunde. Hvis der er de rette forhold

for nedsivning og tilbageholdelse af regnvand, kan man få tilladelse til at håndtere regnvandet på egen grund.

4. **Bemærkning:** Vores situation beskrevet herunder:
- En villa som ligger i skel hvor der kun kan graves en vej rundt om hele huset for at nå ud til vej (fra nedløbsrør i baghave mod skel er der meget langt til vejen og en række "forhindringer").
 - En villa som har fået renoveret udvendige arealer - kloak renovering, træ-terrasse, indkørsler og have anlæg med træer og bede - meget af dette vurderer jeg vil skulle fjernes ifm. gravearbejdet og reetableres med tab af den (store) investering vi har foretaget de seneste år i god tro og yderligere påføres vi ekstremt høje udgifter ifm. tilslutning.

Svar: Der kan være mange forskellige løsningsmuligheder alt efter forholdene på den enkelte matrikel, og man kan altid kontakte Gentofte Kommune eller Novafos for at høre nærmere om mulighederne. Dog er det en autoriseret kloakmester, der skal udarbejde det endelige løsningsforslag og udføre arbejdet.

Som udgangspunkt vil der ikke blive dispenseret for, at man skal adskille regn- og spildevand på sin grund. Det skyldes, at for mange dispensationer vil umuliggøre en reel regnvandsseparering, og vil medføre, at serviceniveauet ikke kan overholdes.

Der kan dog være enkelte tilfælde, hvor de lokale forhold gør separeringen på privat grund uforholdsmæssig teknisk kompliceret eller teknisk ikke gennemførlig. I disse tilfælde kan kommunen vurdere, at det ikke er proportionalt at forpligte grundejeren til hel eller delvis separering på egen grund.

Der vil forud for vedtagelsen af tillæg til Spildevandsplanen med de første deloplandsplaner blive udarbejdet et administrationsgrundlag, hvor det beskrives mere konkret, hvordan forvaltningen administrerer regler, retningslinjer og vilkår, herunder muligheder for evt. hel eller delvis fritagelse for separering. Administrationsgrundlaget forventes politisk forelagt i efteråret 2022.

Under udarbejdelsen af tillæg til spildevandsplanen for deloplandene vil Novafos desuden klarlægge, hvordan ledningerne skal føres og anlægges i de enkelte områder. Derfor vil det ofte først være efter vedtagelsen af et tillæg til spildevandsplanen med en deloplandsplan, der omfatter ens egen adresse, at man ud fra en konkret vurdering kan få endeligt svar på de konkrete muligheder.

Den enkelte grundejer vil have minimum 5 år fra vedtagelse af et tillæg til Spildevandsplanen for det relevante delopland, til regnvand og spildevand skal være separeret på vedkommendes egen grund.

Tilføjelser/rettelser til Spildevandsplanen

Høringssvaret giver ikke anledning til ændringer i forslag til Spildevandsplan 2022-2032.

Sammenfatning

Høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening og borger med ID 915 har givet anledning til to mindre redaktionelle rettelser, som præciserer, at rækkefølgeplanen ikke er en hindring for at igangsætte supplerende lokale klimatilpasningstiltag, som ikke følger rækkefølgeplanen for

separering, hvis det giver mening fx som led i arbejdet mod målopfyldelse for vandområder. Dette er således præciseret to steder i planen under den digitale plans fane 'Indsatser' og under afsnittene 'Klimatilpasning' og 'Overordnet rækkefølgeplan for separering'.

De øvrige høringssvar har ikke givet anledning til væsentlige tilføjelser eller rettelser i forslag til Spildevandsplan 2022-2032.

Øvrige mindre rettelser/tilføjelser:

Under fanen '**Rammer**' under afsnittet '**Spildevandsplanens relation til øvrige planer**' er der tilføjet et link til [Grøn Strukturplan](#), som udkom på Gentofte Kommunes hjemmeside d. 1. april 2022.

Under fanen '**Status**' under afsnittet '**Gennemførte projekter**' er der lavet tilføjelsen med gul:

Ud over gennemførelse af en række klimatilpasningsprojekter er der i perioden 2015-2021 gennemført en række driftsoptimeringer og renoveringer af afløbssystemet, der samlet set har haft en positiv effekt i forhold til miljøpåvirkninger. Som eksempler kan nævnes renovering af Skovshoved Pumpestation, etablering af lukkeventiler ved Strandvænget og Tuborg Nord Pumpestation samt etablering af spjæld ved Constantia.